9.9.2025
Dnro Tukes 10730/00.00.01/2025

Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Talousvaliokunnan kokous 10.9.2025 klo 11.30, U 31/2025 vp, asiantuntijalausunto

Asiantuntijalausunto talousvaliokunnassa 10.9.2025

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien ja asetusten muuttamiseksi digitalisaation ja yhteisten eritelmien osalta (Omnibus IV -ehdotukset) (U 31/2025 vp).

Merkittävä osa muutettavista säädöksistä kuuluu Tukesin toimialaan. Tukes suhtautuu valtaosin myönteisesti digitalisaatiota ja yhteisiä eritelmiä koskevaan Omnibus IV -ehdotukseen, mutta esittää seuraavat huomiot.

Yhteisten eritelmien hyväksyntämenettely

Ensimmäiseksi Tukes haluaa kiinnittää huomiota ehdotettuun yhteisten eritelmien (Common Specifications) hyväksyntämenettelyyn. Komissio ehdottaa neuvoa-antavaa menettelyä (advisory procedure) hyväksyttäessä yhteisiä eritelmiä.

Yhteiset eritelmät antaisivat tuotteelle vaatimustenmukaisuusolettaman. Tukes pitää erittäin tärkeänä, että yhteisissä eritelmissä on huomioitu lainsäädännön vaatimukset ja erityisesti turvallisuusseikat kattavasti ja asiantuntevasti. Tukes on huolissaan siitä, että komissiolla ei ole sellaista teknistä osaamista ja resurssia, jota tarvittaisiin laatimaan tai arvioimaan yhteisiä eritelmiä näiltä kannoilta kattavasti. Tukes pitää tärkeänä, että vahvempaa roolia annetaan jäsenvaltioille, jotka tosiasiassa tuotteiden vaatimustenmukaisuutta valvovat ja arvioivat, ja joilla on sekä teknistä että käytännön osaamista eri tuoteryhmistä.

Pelkona on, että etujärjestöt tai jopa yksittäisten valmistajien edustajat pääsisivät komission vajavaisia resursseja hyväksikäyttäen vaikuttamaan

yhteisten eritelmien sisältöön tavalla, joka on ristiriidassa tuotelainsäädännön tarkoitusperien kanssa. Jäsenvaltioiden on voitava tällöin tehokkaasti puuttua tilanteeseen ja tarvittaessa estää yhteisen eritelmän hyväksyminen.

Tukes suosittaa, että hyväksyntämenettelyn osalta Suomi pyrkisi kaikin keinoin neuvotteluissa vaikuttamaan siihen, että yhteisten eritelmien hyväksyntämenettely muutettaisiin asetuksen (EU) 182/2011 5 artiklan mukaiseksi tarkastelumenettelyksi neuvoa-antavan menettelyn sijaan.

Tukes yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että on tärkeää, että harmonisoituja standardeja hyödynnettäisiin EU-lainsäädännön vaatimusten tukena jatkossakin ensisijaisesti suhteessa komission laatimiin yhteisiin eritelmiin.

Digitalisaatio yritysten ja viranomaisten välisessä kommunikaatiossa

Tukes kannattaa Omnibus IV:n tavoitteita digitalisaatiosta erityisesti yritysten ja viranomaisten välisessä kommunikaatiossa ja asiakirjojen toimittamisessa. Tukes pitää kuitenkin tärkeänä, että huomioidaan se, että viranomaiselle toimitettavat tiedot tulisi esittää yleisesti käytössä olevassa tiedostomuodossa, joka on kaikkien avattavissa ja luettavissa, riippumatta siitä, mikä internetyhteys, päivitysversio tai laite loppukäyttäjällä on käytössään.

Ehdotuksen sisäinen ristiriita kuluttajatuotteiden osalta

Komissio ehdottaa kuluttajatuotteita koskevien säädösten osalta, että kuluttajatuotteen mukana on fyysisessä muodossa annettava turvallisuuden kannalta olennaiset tiedot. Tukes pitää tätä lähestymistapaa, joka on jo omaksuttu EU:n koneasetuksessa (EU) 2023/1230, hyvänä. Tukes pitää kannatettavana, että kuluttajien turvallisuuden varmistaminen on huomioitu, ja että eri tuoteryhmiä koskevissa säädöksissä säädettäisiin samalla tavalla kuluttajille tuotteen mukana toimitettavista ohjeista.

Tukes kuitenkin huomauttaa, että digitaalisen tuotepassin osalta on ehdotettu säädettävän, että silloin kun edellytetään digitaalista tuotepassia, tiedot kuuluisi antaa vain siellä. Esimerkki henkilönsuojainasetukseen (EU) 2016/425 ehdotetusta muutoksesta:

“(7) in Article 15, the following paragraph 5 is added:

‘5. Where other Union legislation applicable to the PPE requires the economic operator to include the information that the product complies with the requirements set out in that legislation in a digital product passport or to upload the EU declaration of conformity or instructions in a digital product passport, the information required in Annex IX to be included in the EU declaration of conformity and the instructions referred to in Article 8(7) shall be provided only in that digital product passport.’”

Sisäisen ristiriidan välttämiseksi Tukes katsoo, että olisi täsmennettävä ja selkeytettävä ehdotettua säädöstekstiä siten, ettei digitaalisessa tuotepassissa annettavien tietojen antaminen vaikuta siihen, mitä säädetään kuluttajille annettavien tietojen muodosta.

Akkuasetus (EU) 2023/1542

Tukes kannattaa valtioneuvoston näkemystä akkujen ja paristojen käyttöohjeista ja turvallisuustiedoista. Tukes pitää erittäin tärkeänä, että akkujen tai paristojen valmistajan, joka saattaa niitä markkinoille tai ottaa niitä käyttöön, olisi annettava käyttöohjeet ja turvallisuustiedot kaikista akuista ja paristoista, kuten voimassa oleva akkuasetus edellyttää, erityisesti kuluttajakäyttöön tulevien akkujen osalta.

Mittauslaitedirektiivi (EU) 2014/32

Tukes kiinnittää erikseen mittauslaitteita koskien huomiota siihen, että yhteiset eritelmät ovat näiden osalta tarpeettomia. Mittauslaitteita koskevassa direktiivissä (EU) 2014/32 on oma erityinen asema ohjeellisilla asiakirjoilla (normative documents), joilla on sama asema kuin harmonisoiduilla standardeilla. Ohjeellisilla asiakirjoilla on mahdollistettu OIML-suositusten (alan kansainvälinen standardi) käyttö vaatimustenmukaisuuden osoittamisessa. OIML-suositusten saatavuudessa ei ole samanlaista saatavuusongelmaa kuin esim. ISO- ja IEC-standardeissa tällä hetkellä, sillä ne ovat verkossa vapaasti ladattavissa ilmaiseksi. Nyt kyseessä olevissa ehdotuksissa mittauslaitedirektiivin muutokseksi ohjeellisten asiakirjojen asema harmonisoitujen standardien rinnakkaisena vaihtoehtona on muutettu, eikä Tukes pidä tätä kehitystä kannatettavana.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Denna handling har upprättats och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Pääjohtaja Tomi Lounema
9.9.2025

Johtaja Jaakko Kuustonen
9.9.2025